

Sparti šiuolaikinė informacinių technologijų raida bei visuomeninių procesų dinamiškumas kelia mokyklai naujas užduotis. Neužtenka mokiniui perteikti ugdymo programose nurodytą informaciją, juk nežinia, kokios žinios bus reikalingos dabartiniam pradinių klasių mokiniui po keliolikos metų, kai jis įžengs į suaugusiųjų pasaulį. Dabartinėje ankstyvojo mokyklinio ugdymo koncepcijoje daug dėmesio skiriama visapusiškam mokinio asmenybės lavinimui bei ugdymo proceso individualizavimui. Ypač svarbu skiepyti vaikui teigiamą požiūrį į mokymąsi, žadinti susidomėjimą supančia gamtine ir visuomenine aplinka, lavinti individualius gabumus ir polinkius bei ugdyti gebėjimus dalyvauti visuomeninėje veikloje. Svarbiausia pradinio ugdymo užduotis – puoselėti visas mokinio galias: intelektą, emocijas, atmintį ir aktyvumą. Šiuo mokyklinio ugdymo laikotarpiu siekiama lavinti vaiko mokėjimą naudotis pagrindinėmis mokymosi ir savilavos priemonėmis, t. y. ugdyti gebėjimą skaityti, rašyti, komunikatyviai reikšti mintis, skaičiuoti, spręsti problemas, galvoti, sukaupti dėmesį. Mokinys privalo ne tiek įgyti įvairių sričių žinių, kiek suprasti supančios aplinkos reiškinius ir dėsnius.

Mūsų parengtas integruoto mokymo vadovėlių komplektas I klasei – tai praktinė priemonė, kuri padės mokytojams vykdyti ankstyvojo mokyklinio ugdymo užduotis, siekti jo tikslų bei lavinti įvairius vaikų gebėjimus. Šių priemonių tikslas – suteikti kiekvienam I klasės mokytojui kuo daugiau pagalbos, vykdant švietimo raidos gaires ir siekius. Vadovėliai parengti remiantis 2008 metų gruodžio 23 dieną Lenkijos švietimo ministerijos paskelbtais „Bendrojo lavinimo pagrindinėms mokykloms pagrindais“. Šiame dokumente daug dėmesio skiriama ikimokyklinio, ankstyvojo mokyklinio ir tolesnio mokinių ugdymo vientisumui bei ugdymo proceso pritaikymui individualiems vaikų poreikiams.

Vadovėlių komplekto sudėtis

Mūsų parengtas integruoto mokymo vadovėlių komplektas I klasei SAULUTĖ sudarytas iš:

- integruoto mokymo vadovėlio „Saulutė“ (1–2 dalys),
- pratybų sąsiuvinio „Saulutė“ (1–2 dalys),
- vadovėlio priedo (dviejų kompaktinių plokštelių 1 ir 2 vadovėlio dalims),
- dailiraščio pratimų sąsiuvinio „Mokausi rašyti“,
- mobilaus raidyno,
- matematikos pratybų sąsiuvinio (1–3 dalys),
- „Saulutės“ mokytojo vadovo I klasės pedagogams (DVD ir CD).

Šiame rinkinyje integruojamos įvairių sričių žinios, puoselėjami įvairūs mokinių gebėjimai, įgyvendinami visapusiško vaiko ugdymo tikslai bei žadinamos visos jo aktyvumo plotmės. Mokymo turinys visų pirma skirstomas teminiais blokais. Kiekvienas teminis blokas dalijamas į smulkesnius vienetus – dienų temas, į kurias atsižvelgiant parenkamos užduotys įvairių vaiko veiklos sričių lavinimui – mokinio pažintinių, tiriamųjų, meninių, kūrybinių ir visuomeninių gebėjimų puoselėjimui. Teminių blokų pavadinimai bei paskirų dienų temos pateikiamos tolesnėje „Vadovo“ dalyje. Dienų temos įvardintos vadovėlio puslapių viršuje, o puslapių apačioje esančiuose knygelės atvaizduose nurodyti atitinkamoms temoms skirti pratybų sąsiuvinio puslapiai. „Saulutės“ pratybų sąsiuvinio puslapių numeriai parašyti linijomis pažymėtoje ženklelio dalyje, o matematikos – langeliais.

Vadovėlių komplekte pateiktos labai įvairios užduotys. Mokytojo ir mokinių darbui palengvinti „Saulutėje“ naudojami keli pastovūs elementai. Puslapiuose, kuriuose mokiniai pažįsta naują raidę, rasime šiuos pastovius komponentus:

- pagrindinį paveikslėlį,
- keturis naujos raidės (spausdintinės, rašytinės, didžiosios ir mažosios) ženklus,
- pagrindinio žodžio garsinės analizės modelį,
- teminę iliustraciją,
- su dienos tema susijusį trumpą tekstuką, kurio pagrindu bus atliekama žodžių garsinė analizė.

Skaitymui skirtuose puslapiuose rasime:

- teminę iliustraciją ar paveikslėlių seriją,
- dviejų spalvų šriftu parašytus skiemenis ir žodžius su naujai pažinta raide, skirtus paruošiamojo skaitymo pratyboms,
- tekstą skaitymui (pradžioje jis yra sudarytas iš žodžių ir paveikslėlių).

Panašiai ir pratybų sąsiuvinyje susipažinimui su nauja raide skirtuose puslapiuose rasime kelis besikartojančius elementus:

- paveikslėlius ir žodžių modelius, skirtus girdimosios ir regimosios analizės bei sintezės pratyboms,
- didesnio ir mažesnio formato raides rašymo mokymui,
- pagrindinius naujai pažintos raidės jungimo su kitomis raidėmis būdus,
- skiemenis ir žodžius skaitymui ir perrašymui.

„Saulutėje“ tekstai spausdinami trijų dydžių šriftais. Didžiausiu šriftu parašyti tekstai skirti skaityti mokiniams. Čia išskiriami parengiamojo skaitymo žodeliai, parašyti juodomis ir žaliomis raidėmis, atskiriant žodžių skiemenis. Šis būdas pratins vaikus skaityti skiemenimis ir ypač pravers vaikams, kurie turi skaitymo sunkumų. Kai kurie ilgesni tekstai padalyti grafiniais elementais į dalis, tai padės pritaikyti skaitomą tekstą prie individualių vaiko galimybių.

Mažesniu šriftu išspausdinti tekstai (dažniausiai trumpi eilėraštukai ir smulkioji tautosaka) yra puslapiuose, skirtuose susipažinti su nauja raide. Šie kūriniai reikalingi garso išskyrimo iš kalbos srauto ir garsinės analizės pratyboms. Jie gali inspiruoti mokinių pasakojimus pagrindine dienos tema. Žinoma, juos gali skaityti mokiniai, jau pažįstantys visas raides. Mažesniu šriftu pateikti žodžiai ir frazės, skirtos žodyno turtinimo pratyboms. Be to, jos pateiktos geltoname fone. Mažiausiu šriftu išspausdintos dienų temos ir užduotys.

Kadangi naujausiuose bendrojo lavinimo pagrinduose bei šiuolaikiniame gyvenime daug dėmesio skiriama neverbalinei komunikacijai ir minčių perteikimui simboliais, mūsų parengtuose pratybų sąsiuvinuose prie užduočių pateikiamos piktogramos. Šie sutartiniai ženklai skirti darbo su vadovėliu palengvinimui, geresniam užduočių supratimui bei mokinių savarankiškumo ugdymui. Pratybų sąsiuvinuose yra šios piktogramos:

- saulutė su pieštuku ir teptuku žymi spalvinimo, piešimo ir panašias užduotis,
- tušinukas – rašymo pratimus,
- atversta knyga – skaitymo užduotis,

- žirkelės – technikos darbus ir užduotis,
- nata – muzikines ir ritmines pratybas,
- P raidė su klaustuku – galvosūkius ir kūrybines užduotis.

Dalis mokomosios medžiagos pateikiama „Saulutės“ vadovėlio prieduose. Tai kompaktinės plokštelės (DVD), kuriose yra po kelis didaktinius filmukus ir vaikams skirtos literatūros kūrinių įrašus.

Mokytojo darbui palengvinti skirtas ir šis integruoto mokymo vadovėlių komplekto I klasei vadovas. Be nurodymų, kaip dirbti su vadovėliais, čia pateikiami integruoti visapusiško mokinių aktyvumo skatinimo blokai ir paskirų dienų temos, ugdomosios medžiagos teminis planas. Be to, „Vadove“ yra judriųjų žaidimų ir lietuvių ratelių aprašymai, muzikinių kūrinių natos, kraštovaizdžių ir vaikų darbų nuotraukos, filmai. Nurodoma, kokių knygelių ir kitų tekstų mokytojas turės pats ieškoti bibliotekoje.

Tiek vadovėliuose ir jų prieduose, tiek „Vadove“ rasime ir papildomų kūrinių, nenurodytų teminiame plane. Vadovėliuose šie tekstai pateikti skyrelyje „Pasiskaityk pats“ ir skirti savarankiškam skaitymui. Prieduose įrašytus filmukus galima panaudoti per papildomus užsiėmimus, pajavairinti pateiktu teminiu planu organizuojamą mokymo procesą, skirti savarankiškam apžiūrėjimui ir pan. Literatūrinių kūrinių įrašus galima panaudoti kaip raiškiojo skaitymo pavyzdžius ir jų pagrindu kurti tokio skaitymo pratybas. „Vadove“ įdėta gana daug vaikų darbų nuotraukų. Daugumos darbų atlikimas nenurodytas teminiame plane. Pateikti pavyzdžiai padės mokytojui organizuoti grupinį darbą, kurio rezultatas bus įvairiais būdais atlikti darbai ta pačia tema, suteiks galimybių pakeisti arba papildyti teminiame plane nurodytas dailės ir technikos užduotis, organizuoti papildomus užsiėmimus.

Visi šie elementai sudarys vaikui įdomią ir įvairią visumą, kuri jungia pažintines, auklėjamąsias ir žaidybines vertybes, o mokytojui leis kūrybiškai tvarkyti ugdymo procesą.

Autorės